

Innovative anskaffelser

Nasjonalt program for leverandørutvikling

Digitaliseringsdirektoratet
Postboks 8115, Dep
0032 Oslo

[Avsender & adresse]

19. mars 2020

Innspill til handlingsplan for grønne og innovative anskaffelser

Nasjonalt program for leverandørutvikling (LUP) takker for muligheten til å gi innspill til arbeidet med handlingsplan for grønne og innovative anskaffelser.

Vi bør skalere opp det etablerte samarbeidet for innovative anskaffelser

Nasjonalt program for leverandørutvikling har siden 2010 jobbet strategisk og operativt med å øke innovasjonseffekten av offentlige anskaffelser. Formålet med programarbeidet er at offentlige innkjøpere skal etterspørre løsninger som leverer på flere mål samtidig. Ved siden av bedre produkter og tjenester (innovasjon) er klima- og miljøgevinster ett av de viktigste målene. Programmets rolle er å motivere og kvalifisere offentlige innkjøpere for slike anskaffelser og koble på aktuelle tjenester og finansieringsmuligheter fra virkemiddelapparatet.

- Programarbeidet, og samarbeidet med øvrige virkemiddelaktører, har gitt dokumenterte klima- og miljøeffekter og bør oppskaleres.

Offentlige innkjøpere må få trygghet og finansiell støtte gjennom hele anskaffelsesprosessen.

Kommunale, fylkeskommunale og statlige innkjøpere blir fra flere hold oppfordret til å sette krav om klima- og miljøeffekter i sine anskaffelser. De som er først ute opplever usikkerhet og økte kostnader i sine anskaffelser. Som eksempel er anskaffelsen av utslippsfrie hurtigbåter helt i startgroen og det er viktig at de som er først ute ikke blir sittende igjen med klimaregningen alene. Vi har allerede sett de første redaksjonelle utspillene der dette påpekes.

- Det bør vurderes ordninger for tilbakebetaling av merkostnader for grønne anskaffelser på linje med de som er på plass f. eks for elektriske varebiler. Ordningen bør omfatte både prosesskostnader og innkjøpskostnader.

Mer fleksible virkemidler for anskaffelser av innovasjon

Det finnes flere virkemidler som retter seg inn mot grønne offentlige anskaffelser. Noen av disse retter seg spesielt inn mot kommuner (Klimasatsmidlene til Miljødirektoratet), noen retter seg spesielt inn mot en bransje eller problem (F. eks PilotT), og noen utlyses kun én eller to ganger i året. Utfordringen for offentlige innkjøpere med grønne anskaffelsesambisjoner er å finne ordninger som treffer på målgruppe, tema og tidspunkt. Programmet har erfart at flere offentlige innkjøpere som får avslag på søknader om støtte til grønne anskaffelser legger disse på hyllen, og det er grunn til å anta at det samme vil gjelde for offentlige innkjøpere som ikke finner støtteordninger som passer på målgruppen for ordninger, tidsplan og formål/tema.

- Finansielle virkemidler for grønne anskaffelser bør være fleksible med hensyn til målgruppe, søknadsfrister og formål/tema.

Pilot Sirkulærøkonomi

Pilot X (Pilot E, Pilot T) retter seg spesielt inn mot en bransje eller problem og utlyses kun én eller to ganger i året og er et samarbeid mellom Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Enova. Leverandørutviklingsprogrammet har jobbet mye med bl.a. avhending kunstgress og ombruk/gjenbruk byggemateriale.

- Det bør vurderes å kjøre en Pilot Sirkulærøkonomi for å få mere fart på utviklingsarbeidet bl.a. innen disse områdene.

Tydeliggjøre forventninger om grønne og innovative anskaffelser

Alle offentlige innkjøpere har politisk ledelse som kan gi føringer og signaler. Statlige innkjøpere mottar tildelingsbrev der departementer gir sine føringer for arbeidet. Det er stor variasjon i hva det gis føringer om og hvor tydelig disse er formulert. Gode eksempler er tildelingsbrevene til Sykehusinnkjøp og Nytt regjeringskvartal som begge har fått tydelige føringer om innovative og grønne anskaffelser.

- Statlig, kommunal og fylkeskommunal ledelse bør utnytte muligheten til å gi tydelige føringer for innovative og grønne anskaffelser i sine tildelingsbrev eller andre styringsdokumenter.

Storting og Regjering kan utfordre offentlige innkjøpere direkte for å akselerere det grønne skiftet og stimulere til innovasjon.

En innstilling fra energi- og miljøkomiteen på Stortinget i 2016 om å fremme bruken av hydrogen ble etter hvert til et forslag og en budsjettpost i Regjeringens statsbudsjett. Det ble det bevilget penger til et utviklingsprosjekt med et klart mål om å utvikle denne teknologien.

-
- Myndighetene kan gi bevilge midler til flere slike direkte utfordringer eller "missions", og da særlig på områder der det av ulike grunner skjer lite utvikling uten motivasjon utenfra.

Legge til rette for mer testing, tidlig bruk og brukerinvolvering.

Bedrifter som utvikler nye løsninger har behov for å teste, demonstrere og innhente erfaringer fra ulike brukere. Det finnes flere løsninger for dette, men det handler om å legge til rette regelverket, slik det gjøres for autonome kjøretøy, gi dispensasjoner, tilby arealer og brukssituasjoner, men ikke minst gi bedriftene tilgang til brukere.

- Sentrale og lokale myndigheter bør gi bedrifter med nye og grønne løsninger enklere tilgang til offentlige markeder gjennom å legge til rette for mer testing, tidlig bruk og brukerinvolvering.

Med vennlig hilsen

Per Harbø (s)

Programleder – Nasjonalt program for leverandørutvikling